

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/226/2022
Identifikačné číslo spisu:	6317203438
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6317203438.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. M., nar. XX. Q. XXXX, C. G. P., C. XXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Bronislavou Garajovou, Poltár, Železničná 291, proti žalovaným 1/ Slovenská republika, za ktorú konajú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, IČO: 36 038 351, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, zastúpené advokátom JUDr. Pavlom Halajom, Revúca, Námestie slobody 2, 2/ M. A., rod. C., nar. XX. U. XXXX, bytom N. XXX/XX, O. X - K., Č. P., 3/ M. Z., nar. XX. A. XXXX, bytom Ú. XXX, C., Č. P., zastúpený advokátkou JUDr. Alenou Babišovou, Banská Bystrica, Pestovateľská 2682/18, 4/ B. P., rod. C., nar. XX. B. XXXX, C. G. P., B. XX/XX, zastúpená advokátkou JUDr. Alenou Babišovou, Banská Bystrica, Pestovateľská 2682/18, 5/ M. C., nar. XX. A. XXXX, bytom L. R., A. I., O., E. XER, Z. K., 6/ B. C., rod. C., nar. XX. G. XXXX, bytom P. XX, O., Č. P., 7/ J. P., rod. C., nar. XX. B. XXXX, bytom C. E. XX, O., Č. P., 8/ J. C., nar. XX. M. XXXX, A., O. XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom pôvodne na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 9C/15/2017, aktuálne vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. februára 2022 sp. zn. 15Co/69/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaným 3/ až 8/ sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2020 č. k. 9C/15/2017-425 vo výroku I. žalobu v celom rozsahu zamietol a vo výrokoch II. až IX. rozhodol o náhrade trov konania jednotlivých žalovaných.

1.1. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Súd rozhodoval o návrhu, ktorým žalobca žiadal aby súd určil, že parcely nachádzajúce sa v k. ú. L. G. P., zapísané na Okresnom úrade Brezno odbore

katastrálnom na LV č. XX ako C-KN p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 3575 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 58 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 58 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 636 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 445 m² patria žalobcovi v podiele 1/1 a pozemky oddelené geometrickým plánom č. 32616881 - 150/2016 GEODET - Ing. Ján Šága, IČO: 32 616 881, Železničná č. 5, Poltár ako C-KN p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 1117 m²; p. č. XXX/XX lesný pozemok o výmere 3249 m²; p. č. XXX/X lesný pozemok o výmere 8464 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 194 m² oddelené od nehnuteľností vedených v k. ú. L. G. P. na Okresnom úrade Brezno odbore katastrálnom na LV č. XX ako E-KN p. č. XXXX lesné pozemky o výmere 2014 m², C-KN p. č. XXX/XX lesný pozemok o výmere 6983 m²; p. č. XXX/X lesný pozemok o výmere 9130 m²; p. č. XXX/X ostatné plochy o výmere 194 m² patria do dedičstva po Z. M., rod. M., nar. XX. A. XXXX, zomrela XX. U. XXXX v podiele 1/2 a do dedičstva po B. M., nar. XX. M. XXXX, zomrel XX. G. XXXX v podiele 1/2.

1.2. Žalobca poukázal na tri uzavreté kúpne zmluvy, na základe ktorých prešlo vlastníctvo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam na československý štát. Dňa 09. novembra 1977 bola uzatvorená kúpna zmluva č. 65/77 medzi U. C., bytom L. G. P. XXX, ako odpredávateľom a Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. 313 v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX ako parcely p. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX zamerané geometrickým plánom č. 761-0240-75-13,14,16 a na evidenčnom liste č. XXX ako p. č. XXXX zamerané geometrickým plánom č. 761-0240-75-16. Následne dňa 26. novembra 1979 uzatvoril U. C. ako odpredávateľ s Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV kúpnu zmluvu č. 13/79, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. 313 v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX zamerané geometrickým plánom č. 241-01-261-0042-78b ako p. č. XXXX zastavaná plocha o výmere 283 m². Vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam žalobca tvrdil, že prevedené nehnuteľnosti neboli vlastníctvom U. C., ale pôvodne patrili poručiteľovi B. M., zomr. XX. G. XXXX, po ktorom ich na základe rozhodnutia Štátneho notárstva Banská Bystrica sp. zn. D 1548/72 nadobudol žalobca. Žalobca ako odpredávateľ uzatvoril dňa 01. júna 1978 kúpnu zmluvu č. 3/78 s Československým štátom - zastúpeným ONV Banská Bystrica v zmysle uznesenia rady ONV č. 24/1976-R-ONV, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené v PKV č. 313 v k. ú. L. G. P., ako p. č. XXXX-XXXX vedené na evidenčnom liste č. XXX zamerané geometrickým plánom č. 761-0240-75-16 ako p. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX. Všetky uvedené nehnuteľnosti boli prevádzané za účelom plnenia úloh v štátne vodohospodársky dôležitej oblasti povodia rieky Ipl'a a Rimavice.

1.3. Žalobca uviedol, že si uplatnil nárok na vrátenie odpredaných nehnuteľností v rámci reštitučného konania dňa 07. júna 2004 v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k uvedeným nehnuteľnostiam na Obvodnom pozemkovom úrade v Brezne, kde nebol úspešný. Rozhodnutím OPÚ - 49/2006/SL2 Obvodný pozemkový úrad Brezno rozhodol, že žalobca nespĺňa podmienky na vrátenie vlastníctva k pozemkom podľa § 3 ods. 1 písm. j) zákona 503/2003 Z. z., pričom svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil Obvodný pozemkový úrad tým, že vlastníctvo, navrátenie ktorého si uplatňuje žalobca, stratil kúpnopredajnou zmluvou č. 13/79; 35/77; 3/78 uzatvorenou s ONV v Banskej Bystrici a podľa názoru správneho orgánu kúpnopredajné zmluvy neboli uzatvárané v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, nakoľko boli pozemky odpredávané za rovnakú kúpnu cenu, za akú by boli vyvlastňované a vyvlastnenie bolo legálnou cestou odnímania vlastníckeho práva. Rozsudkom 23Sp/13/2006 Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie správneho orgánu, pričom sa stotožnil s názorom správneho orgánu, nakoľko výkup pozemkov v L. G. P. bol uskutočnený za ceny určené vtedajšími platnými právnymi predpismi a podmienky uzatvárania kúpnych zmlúv nemožno považovať za nápadne nevýhodné a teda nie je potrebné skúmať ani druhú podmienku reštitučného titulu § 3 ods. 1 písm. j) zákona 503/2003 Z. z. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 23Sp/13/2006 zároveň konštatoval, že hoci kúpnu zmluvu uzatváral nevlastník, žalobca nie je oprávnenou osobou po U. C. a neplatnosti kúpnej zmluvy sa má domáhať v občianskom súdnom konaní. Na základe odvolania žalobcu rozsudkom 2 Sž - o - KS zo dňa 01. augusta 2007 Najvyšší súd SR rozsudok potvrdil. Následne podal žalobca sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR, pričom namietal porušenie svojho vlastníckeho práva. Ústavný súd SR však ústavnú sťažnosť na predbežnom

prejednaní odmietol pre nedostatok právomoci. Nato žalobca podal žalobu o určenie vlastníckeho práva, pričom konanie bolo vedené na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 6C/401/2011 a následne na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17Co/170/2015. Žaloba bola zamietnutá z dôvodu nedostatočného vymedzenia nehnuteľnosti v reálnom stave - absencia geometrického plánu, ktorý by vyčlenil konkrétne časti parciel. Z tohto dôvodu nechal vyhotoviť geometrický plán č. 32616881 - 150/2016, na základe ktorého vymedzil nehnuteľnosti, ktorých sa domáha. Tvrdil, že dve kúpne zmluvy uzatváral žalobcov švager U. C., ktorý pozemky nikdy nevlastnil, pozemky boli v užívaní žalobcu. Kúpne zmluvy boli pritom uzatvárané podľa skutočnej držby na základe geometrických plánov. Uzatvorené kúpne zmluvy sú teda neplatné. V súvislosti so zmenou žaloby doplnil argumentáciu vo vzťahu k zmluve č. 3/78, keď tvrdil, že túto uzavieral v tiesni, nakoľko štátne orgány sa vyhrážali vyst'ahovaním a zatopením domov. Tiež poukázal na to, že tieseň nebola vyvolaná hrozbou vyvlastnenia. Tiež tvrdil, že sa mu vyhrážali väzením, ak zmluvu nepodpíše. Za majetok dostal peniaze, ale podľa jeho názoru sa za ne nedal kúpiť približne rovnaký dom. Bol postavený pred situáciu, že buď sa vyst'ahuje bez náhrady, alebo dostať nejaké peniaze.

1.4. Po vykonanom dokazovaní okresný súd dospel k záveru, že uplatnený nárok nie je dôvodný. Pokiaľ ide o zmluvu uzavretú samotným navrhovateľom (3/78), dospel k záveru, že nepreukázal, že by zmluvu uzatváral v tiesni a pod nátlakom, resp. že by podpisoval len prázdny papier. V tejto súvislosti aplikoval § 49 ods. 3 OZ. Poukázal na existenciu špeciálnej úpravy v reštitučných predpisoch (zák. 503/2003 Z. z.), ktorá vylučuje naliehavý právny záujem na určení vlastníctva tam, kde bolo možné uplatniť nárok na vrátenie vecí a nárok uplatnený nebol alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke vyhovieť nebolo. Vychádzal zo záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 25. februára 2009, sp. zn. 4Cdo/130/2007, podľa ktorého, okrem iného reštitučné predpisy sú k všeobecným predpisom (akým je najmä Obč. zákonník) vo vzťahu špeciality, pričom oprávnená osoba, prípadne jej právny nástupca, sa preto nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, najmä podľa § 126 ods. 1 Obč. zákonníka, a to ani formou určenia vlastníckeho práva či už svojho alebo svojho predchodcu ku dňu jeho smrti podľa § 80 O. s. p., ak mohla žiadať o vydanie veci podľa reštitučného predpisu. Žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno totiž obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva. Poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. júna 2009, sp. zn. II. ÚS 231/2009, v zmysle ktorého slovenský právny poriadok nevylučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak sťažovateľ, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva. Okresný súd poukázal na výsledok reštitučného konania, v ktorom žalobca nebol úspešný z dôvodu, že nespĺnil podmienky na vrátenie vlastníctva k pozemkom a ani mu nevzniklo právo na priznanie náhrady za tieto pozemky. Súd poukázal na to, že vo vzťahu k žalobcovi nedošlo k zabratiu jeho majetku štátom bez právneho dôvodu, ale na základe kúpnej zmluvy, pričom mu bola riadne vyplatená kúpna cena. Tiež prihliadol na skutočnosť, že právne vzťahy žalobcu k veci boli dotknuté dávno v minulosti a podanou žalobou o určenie vlastníckeho práva dostáva do neistoty súčasného vlastníka. Určovacia žaloba tu nie je nástrojom prevencie, nesmeruje k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu, ale k narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci. Pokiaľ by súd žalobe vyhovel, vyvolalo by to ďalšie súdne spory. Konštatoval, že dokazovaním nebolo preukázané tvrdenie žalobcu o neplatnosti kúpnej zmluvy číslo 3/78 uzavretej dňa 1. júna 1978.

1.5. Vo vzťahu k časti žalobného návrhu o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcu, súd tiež dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Z PKV č. 313 mal preukázané, že pozemnoknižné parcely v nej zapísané v pre vtedajšie katastrálne územie C. ako mpč. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX zaberajú veľkú výmeru chotára, cca 475 ha 78 árov. PKV č. 313 pre k. ú. C. G. P. bola rozsiahla nielen čo do výmery, ale aj čo do zápisov vlastníkov, obsahuje viac než 900 záznamov v časti B, vlastníci. Všetky nehnuteľnosti uvedené v časti A, majetková podstata, tvoria jedno pozemnoknižné teleso, zapísané vlastnícke právo pre jednotlivých knihovaných vlastníkov v podobe spoluvlastníckeho práva. V skutočnosti však tieto pozemky neboli užívané ako podielové spoluvlastníctvo, ale pozemky zapísané v PKV č. 313 boli v skutočnosti vlastníkmi užívané vo vydelenom stave na základe tzv. reálnej del'by. Pokiaľ rodičia žalobcu vlastnili,

resp. aj samotný žalobca na základe dedičských rozhodnutí po rodičoch vlastnil spoluvlastnícke podiely zapísané pod radovými číslami B 802a, 858a, 875a,b, 905a,b, z týchto zápisov nevyplýva veľkosť spoluvlastníckych podielov ani právnych predchodcov žalobcu a ani žalobcu. Z týchto zápisov teda nemal súd preukázané, v akom spoluvlastníckom podiele právni predchodcovia žalobcu aj žalobca samotný vlastnili dotknuté nehnuteľnosti, resp. po uskutočnení reálnej delby, v akej skutočnej výmere pozemkov vlastnených právny predchodcami žalobcu, resp. vlastnenými žalobcom právni predchodcovia žalobcu a žalobca disponovali. Súd vykonaným dokazovaním nemal za jednoznačne preukázané, či sporné nehnuteľnosti (ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva svojho, resp. vlastníckeho práva svojich právnych predchodcov) skutočne v teréne zodpovedajú nehnuteľnostiam, ktoré v minulosti vlastnili a užívali právni predchodcovia žalobcu - jeho rodičia, ako aj samotný žalobca. Z dokazovania nebolo tiež jednoznačne preukázané, že by Československý štát ako právny predchodca žalovaného 1/ nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam od U. C. ako od nevlastníka. Žalobca tvrdil, že kúpna zmluva č. 65/77 uzavretá medzi U. C. ako predávajúcim a Československým štátom ako kupujúcim je neplatná, pretože U. C. nedisponuje žiadnym právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva podielu v PKV č. 313 pod B 875/a, b a pod B 802, a teda nemohol na iného previesť viac práv ako sám mal. V tejto súvislosti súd poukázal na písomnú časť geometrického plánu GP č. 761-0240- 75-10,11,12,13,14,15,16, na základe ktorého došlo k výkupu nehnuteľností pričom tento geometrický plán obsahuje poznámku o vlastníkovi a užívateľovi, keď ako vlastník je uvádzaný pozemnoknižný vlastník, nie skutočný vlastník podľa evidencie nehnuteľností a evidenčného listu, tento geometrický plán vychádzal ohľadne vlastníctva zo zápisu v pozemkovej knihe. Správnosti tohto výkladu nasvedčuje aj tá skutočnosť, že na základe tvrdení samotného žalobcu, tento mal vo vydelenom stave reálne v prírode aj v skutočnosti vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli aj predmetom kúpnej zmluvy č. 3/78 uzavretej samotným žalobcom, ale v tomto geometrickom pláne mu vždy svedčí len postavenie užívateľa. Pokiaľ teda geometrický plán uvádza oddelene vlastníka a užívateľa, na toto označenie nemožno nahliadať ináč, len ako na označenie kto bol v pozemnoknižnej vložke zapísaný ako vlastník a kto je skutočný vlastník. Z tohto geometrického plánu pritom vyplýva, že v kolónkach pri U. C. odkazuje na zápisy v PKV č. 313 pod B 802a, B 858a, B 875a, b. Súd zároveň rozhodol o náhrade trov konania podľa úspechu strán v konaní.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 16. februára 2022 sp. zn. 15Co/69/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie je vo výroku vecne správne, odvolací súd sa v zásade stotožnil aj s odôvodnením prvoinštančného súdu. Podľa odvolacieho súdu bolo potrebné zohľadniť druh a dôvod uplatneného nároku žalobcom, ktorý má svoj základ v sedemdesiatych rokoch, kedy došlo k zámeru v danej oblasti budovať priehradu, tak ako to bolo aj v iných oblastiach. V konaní bolo preukázané, že žalobca uplatnil v súlade so zákonom číslo 503/2003 Z. z. nárok na vrátenie nehnuteľného majetku pozemnoknižných parciel číslo XXXX-XXXX zapísaných v pozemnoknižnej zápisnici číslo 313 v reštitučnom konaní, pričom sa odvolal na § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. a na kúpnu zmluvu číslo 13/79, 35/77 a 3/78, keď tvrdil, že tieto uzatvoril v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Je teda nepochybné, že o nároku vo vzťahu k zmluve č. 3/78 bolo rozhodované v danom reštitučnom konaní, teda o právnom úkone, o ktorom žalobca v reštitučnom konaní tvrdí, že ho uzatváral v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, pričom tento argument uplatňuje aj v tomto konaní, resp. tvrdí, že pri uzatváraní zmluvy bol v tiesni a pod nátlakom. Zároveň sa však reštitučného nároku domáhal aj s odkazom na zmluvu č. 13/79, pričom v terajšom konaní sa domáha, aby súd určil, že nehnuteľnosti, ktoré na základe tejto zmluvy prešli na Čsl. štát, patria do dedičstva po jeho rodičoch.

2.1. Správny orgán jeho žiadosti nevyhovel, rozhodnutím číslo OPÚ-49/2006/SLZ zo dňa 25. januára 2006 rozhodol, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ani mu za tieto pozemky nevzniká právo náhrady. Dôvodom zamietavého rozhodnutia správneho orgánu bola skutočnosť, že žalobca nepreukázal, že by kúpna zmluva bola uzatvorená za nápadne nevýhodných podmienok, pretože sťažovateľovi bola vyplatená náhrada za pozemky v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, a keďže podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. musia byť obidve podmienky - tieseň i nápadne nevýhodné podmienky, splnené kumulatívne, bolo zbytočné skúmať existenciu tiesnivých okolností, ktoré viedli sťažovateľa k uzatvoreniu kúpnej zmluvy.

S vysloveným právnym názorom sa stotožnil Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil (rozsudok KS Banská Bystrica č. k. 23 Sp 13/2006-18 z 25. mája 2006), Najvyšší súd Slovenskej republiky tento rozsudok potvrdil rozsudkom sp. zn. 2 SŽ-o-KS 101/06 z 1. augusta 2007. Na základe podanej sťažnosti žalobcom na Ústavný súd SR tento o nej rozhodol uznesením zo dňa 11. decembra 2007, II. ÚS 285/07-10 tak, že sťažnosť odmietol. Žalobca nebol úspešný ani s návrhom, ktorý bol zamietnutý rozsudkom Okresného súdu Brezno sp. zn. 6C/401/2011, ktorý bol potvrdený Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/170/2015. V konaní bolo nepochybne preukázané, že pokiaľ ide o uvedené kúpne zmluvy, súdy nedospeli k záveru, že by tieto uzatváral v tiesni. Odvolací súd zdôraznil, že zmluvu č. 13/79 neuzatváral žalobca, ale U. C., keď touto zmluvou došlo k odpredaju rodinného domu, ktorý patril U. C., ako aj príľahlých pozemkov, ako vyplýva zo spisu okresného súdu. Minimálne teda v danom rozsahu o nároku v zmysle reštitučných zákonov bolo rozhodované, rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica bol predmetom preskúmania najvyšším súdom ako aj Ústavným súdom SR. Krajský aj najvyšší súd dospeli k rovnakému názoru, že v danom prípade nedošlo k uzatvoreniu zmluvy 3/78 v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. I napriek daným rozhodnutiam žalobca tvrdí, že tomu tak bolo.

2.2. Ak sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva a tvrdí, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je v katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaného, naliehavý právny záujem je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Určovacia žaloba v takomto prípade môže byť prostriedkom ochrany porušeného jedného práva. Tento záver je v zhode aj prvoinštančným súdom uvádzaným uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 11. júna 2009, sp. zn. II. ÚS 231/2009. Z daného uznesenia ale vyplýva, že podľa názoru ústavného súdu v prípade, ak oprávnená osoba nevyužila možnosť uplatniť si nárok na základe reštitučných predpisov, môže podať žalobu zmysle Občianskeho zákonníka. Žalobca však využil možnosť domáhať sa svojho práva v zmysle reštitučných predpisov, kde nebol úspešný a z rovnakého dôvodu opakovane podáva novú žalobu. Daný postup v zmysle uvedeného rozhodnutia predpokladá uplatnenie práva len vtedy, ak by žalobca nevyužil možnosť uplatniť nárok v reštitučnom konaní, nie vtedy, ak v reštitučnom konaní nie je úspešný a opätovne podá žalobu o prinavrátenie vlastníckeho práva. Potom vyvstáva otázka, či aj v takomto prípade môže mať naliehavý právny záujem na určení, hoci v reštitučnom konaní úspešný nebol. To platí predovšetkým minimálne vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré boli odpredané zmluvou č. 3/78.

2.3. Okresný súd vo veci správne aplikoval § 49 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého uplatnený nárok žalobcom a mohol posudzovať, nemohol vychádzať z predpokladov, ktoré upravujú reštitučné zákony. Citované ustanovenie umožňovalo žalobcovi od zmluvy odstúpiť. Právo na odstúpenie bolo možné uplatniť najneskôr vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe, keďže nesporne ide o majetkové právo. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca od zmluvy neodstúpil. Argumentuje však rovnako, ako v reštitučnom konaní, ktoré má iné podmienky pre uplatnenie nároku, zároveň o nároku. Podľa § 5 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. To znamená, že zákon určil lehotu na uplatnenie špecifikovaných práv k pozemkom za špecifických okolností v presne určenej dobe. Nepochybne zákon jednoznačne upravil, že ak sa právo neuplatní, právo zanikne. To znamená, že za podmienok daných týmto zákonom sa už nemôže domáhať nárokov v zmysle reštitúcie. Tiež treba dodať, že v hierarchii rozhodujúcich iných orgánov ako v prípade uplatnenia práva podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu ako aj ústavného súdu žalobca mohol podať žalobu v zmysle všeobecných ustanovení občianskeho práva, avšak aj v zmysle nich sa nárok posudzuje, teda v zmysle § 49 OZ, kde pri naplnení tvrdených podmienok mal žalobca právo len na odstúpenie od zmluvy. Tvrdenia o tiesni a nápadne nevýhodných podmienkach vzhľadom na dôvody uvedené v bode 51 tohto odôvodnenia nie sú významné, súd ich ani nemôže posudzovať. Dôsledkom preukázania tiesne a nápadne nevýhodných podmienok je možnosť odstúpenia od zmluvy, nie vyslovenie jej neplatnosti. Žalobca iný argument vo vzťahu k určeniu práva v tomto zmysle neuviedol. Ak sa okresný súd zaoberal tvrdenými skutočnosťami žalobcom, bolo tak tomu z dôvodu odpovede na argument, ktorý žalobca považoval za kľúčový. Tieto závery slúžia aj pre posúdenie prípadnej zmluvy z hľadiska nedostatku slobody, keď danú možnosť (absolútna neplatnosť) súd skúma z úradnej moci. Slobodu prejavu však nemožno zamieňať za tieseň. V konaní nebolo preukázané, že by žalobca nekonal slobodne. Zmluvu podpísal, ním tvrdené skutočnosti o podpisovaní

čistého papiera neboli preukázané, ani to, že by pracovníčky ONV vyvíjali na neho nátlak. Odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, ktorá vyplýva z výpovede žalobcu, keď tvrdil, že U. C. dostal nejaké peniaze, sa dozvedel až po roku 1990, že to bolo za pozemky, pričom následne uviedol, že zmluvu hneď nepodpísal, čakali viacerí, či podpíše U. C., „ale keď podpísal švagor, tak potom ako švagor podpísal, tak to podpísal aj on.“ Ak teda tvrdí, že U. C. nikdy nebol vlastníkom nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv, vzájomne si odporuje, keď pri podpisovaní zmluvy mal vedomosť, že podpisuje aj U. C., švagor.

2.4. K ďalším námietkam vo vzťahu k zmluve 3/78 odvolací súd doplnil k argumentom žalobcu z dôvodu, aby dostal špecifickú odpoveď, keďže argumentoval tiesňou a nápadne nevýhodnými podmienkami, že podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžr/31/2011 zo dňa 29. júna 2011, nápadne nevýhodné podmienky treba posudzovať podľa konkrétnej okolnosti daného prípadu, musia objektívne existovať v čase právneho úkonu a nemôžu spočívať v subjektívnom cítení dotknutej osoby. U odplatných zmlúv pôjde predovšetkým o posúdenie, či nebola porušená ekvivalentnosť vzájomných plnení a či objektívne bol pomer získanej hodnoty k vydávanej protihodnote nápadne nevýhodný, pričom musí ísť o nevýhodnosť takej intenzity, aby ju bolo možné kvalifikovať ako nápadnú. Nemožno však hovoriť o nápadne nevýhodných podmienkach z pohľadu porovnania vtedajších cien nehnuteľností s hodnotami cien nehnuteľností v neskoršom období, pretože takéto nevýhodné podmienky boli všeobecne produktom vtedajšej doby a postihovali rovnako každého, kto vtedy nehnuteľnosť predával. Odvolací súd poukazuje na úvod odôvodnenia, keď v takejto situácii boli bez rozdielu všetci občania v prípade výkupu, či vyvlastnenia pozemkov. Nápadnú nevýhodnosť je potrebné posudzovať z hľadiska súlade kúpnej ceny s vtedy platnými právnymi predpismi a možno ju preukázať vo vzťahu k iným, vtedy uzatváraným porovnateľným zmluvám, pretože vždy musí znamenať konkrétnu nevýhodu reštituenta v porovnaní s inými občanmi", resp. podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžl 376/2009 z 19. mája 2010: „... tieseň a nápadne nevýhodné podmienky je potrebné posudzovať ako dva predpoklady, ktoré musia byť splnené súčasne v čase právneho úkonu, pričom splnenie oboch týchto podmienok nemožno bez ďalšieho vyvodit' priamo, ani zo zákona ako určitú fikciu a vždy prítomnú súčasť majetkových dispozícií medzi štátom a fyzickou osobou, ale aj zo všeobecnej situácie jestvujúcej či už v štáte ako celku alebo niektorom z jeho regiónov a vždy je potrebné skúmať, či táto všeobecná situácia v konkrétnom prípade toho - ktorého kupujúceho mala za následok uzavretie zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok". Dané závery vyplývajú z novších rozhodnutí, napr. NS SR 2Sžo 114/2015 zo dňa 28. februára 2018. Splnenie oboch podmienok (tieseň a nápadne nevýhodné podmienky) nemožno bez ďalšieho vyvodit' priamo ani zo zákona ako určitú fikciu a vždy prítomnú súčasť majetkových dispozícií medzi štátom a fyzickou osobou, ale ani zo všeobecnej situácie, jestvujúcej, či už v štáte ako celku (danej napr. politickým, právnym a ekonomickým systémom) alebo v niektorom z jeho regiónov či lokalít (napr. určenie na rozsiahlu investičnú akciu); vždy je preto potrebné skúmať, či táto všeobecná situácia v konkrétnom prípade toho-ktorého konajúceho mala za následok uzavretie zmluvy v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Z obsahu predmetnej kúpnej zmluvy vyplýva, že bola uzavretá v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, takto sa postupovalo vo vzťahu ku každému predávajúcemu, pričom v zmysle namietanej zmluvy bol žalobcovi poskytnutý ekvivalent vo výške 128. 028,-Kčs, čo v roku 1978 predstavovalo primeranú sumu, pričom tvrdenie o nemožnosti nadobudnúť dom nie je až tak pravdivé. Zo zmlúv nevyplýva hrozba vyvlastnením, hrozba väzením taktiež nebola preukázaná a prvoinštančným súdom správne vyhodnotená. Ani odvolací súd v obdobných prípadoch nemá vedomosť o tom, že by sa v prípade nepodpísania zmluvy hrozilo väzením, existovala predovšetkým „vyhrážka“ v podobe vyvlastnenia, čo bol dovolený zákonný postup, tak ako je to aj teraz. Čestné vyhlásenie súd vyhodnotil ako dôkaz listinou, avšak je zjavné, že u všetkých svedčiacich ide o rovnaký text, ktoré podpísali iba rôzne osoby. Takéto svedectvá sa mohli použiť pri všetkých nárokoch v danej lokalite navzájom. Informácie z nich plynúce sú všeobecné a nevyplývajú z nich, že by preukazovali také chovanie, ktoré by zmluvy robilo neplatnou.

2.5. Žalobca namietal, že U. C. nebol nikdy vlastníkom nehnuteľností, takže ich ani nemohol previesť na štát kúpnu zmluvou. Týka sa to už uvedenej zmluvy č. 13/79 zo dňa 26. novembra 1979 a č. 65/77 zo dňa 9. novembra 1977. Odvolací súd zdôrazňuje, že zmluvou č. 13/79 U. C. predal predovšetkým rodinný dom a príľahlé nehnuteľnosti, p. č. XXXX, zast. plocha 283 m², a to za 50.198,- Kčs. Žalobca netvrdil, že by vlastnil aj tento dom, hoci sa dovoľáva neplatnosti zmluvy ako celku. Vo vzťahu k daným zmluvám okresný súd podrobne uviedol všetky zistenia, popísal vykonané dôkazy, ktoré vyhodnotil

jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach, pričom vyšlo najavo, že U. C. bol aj zapísaným vlastníkom v pozemkovej knihe. Bolo preukázané, že predmetom výkupu bola rozsiahla oblasť, pričom pozemky zapísané v PK vložka č. 313 tvorili jedno pozemnoknižné teleso bez uvedenia podielov k celku a bolo vykonaných viac ako 900 zápisov. Dokazovaním bolo preukázané, že došlo v minulosti k reálnej del'be, v dôsledku ktorej boli nehnuteľnosti užívané na základe takto rešpektovanej del'by, ktorú rešpektoval aj žalobca, keď potvrdil, že určité pozemky užívali jeho rodičia, aj on ako aj švagor U. C. so sestrou Q.. Žalobca tvrdil, že pozemky im dali do užívania jeho rodičia. Dané tvrdenie môže byť pravdivé, avšak z dokazovania vyplýva, že U. C. bol nielen užívateľom, ale aj vlastníkom pozemkov. To, že pozemky boli užívané na základe reálnej del'by vyplýva zo zápisov v pozemnostných hárkoch ako aj z mapy pozemkového katastra. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentami žalovaného 1/, ktoré sú dôsledne uvedené v bode. 3/ odôvodnenia okresného súdu, keď podrobne vykonal historický exkurz vo vzťahu k evidencii pozemkov v danom historicky časovom období, ktoré skutočnosti mal aj okresný súd z vykonaného dokazovania preukázané. Žalobca vychádza iba zo zápisov v pozemkovej knihe vo vzťahu k jeho rodičom s tým, že iba oni boli vlastníci daných nehnuteľností, pričom nevenuje pozornosť reálnej del'be daných pozemkov, ani tomu, že podiely jednotlivých spoluvlastníkov v pozemkovej knihe neboli určené. Aj keď je pravda, že je dedič po svojich rodičoch, ide o podiel z neurčitého podielu poručiteľov, pričom nemôže dediť tie nehnuteľnosti, ktoré na základe reálnej del'by užíval niekto iný. Výkup rodinného domu U. C. ako aj pozemkov sa realizoval v režime, keď nehnuteľnosti boli riadne identifikované podľa pozemkovej knihy a podľa zápisu v evidencii nehnuteľností, teda zápisov na evidenčných listoch, ktoré evidovali vlastníkov, nie užívateľov, v podstate nerešpektovali reálnu del'bu a užívací stav v danom prípade. Kúpnu zmluvou číslo 13/79 zo dňa 26. novembra 1979 U. C. odpredal rodinný dom č. p. XXX za 23.280,- Kčs, drobné stavby za 19.516,- Kčs, ploty 983,- Kčs, trvalé porasty 5.287,- Kčs a pozemok o výmere 283 m² za 1 m² po 4 Kčs, spolu za pozemok 1.132,- Kčs, spolu 50 198,- Kčs. Podľa bodu I. tejto zmluvy je konštatované, že predmetom odplatného prevodu podľa § 29 vyhlášky č. 156/1975 Zb. sú nehnuteľnosti zapísané v katastrálnom území L. G. P. s odkazom na zápis v pozemkovej knihe číslo 313, evidované na meno U. C., stav podľa evidencie nehnuteľností, evidenčný list č. XXX v zmysle geometrického plánu, parc. č. XXXX o výmere 283 m², zastavaná plocha. Vyššie uvedená parcela EN č. XXXX bola kúpnu zmluvou RI 1060/87, RI 1060/87 zo dňa 9. decembra 1987 odpredaná Československým štátom manželom M. A. a C. A. v celosti do BSM. Po vykonaní mapovania tento pozemok bol prečíslovaný na parcelu KN - R. XXX, zastavané plochy, o výmere 258 m², ktorá je zapísaná na LV číslo XX v prospech nadobúdateľov. Tento stav je rovnaký aj ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu a bol aj ku dňu okresného súdu, teda žalobca tvrdil, že aj táto zmluva je neplatná, avšak v petite tento pozemok neuvádza, vlastníkov tohto pozemku ani nežaluje. Potom aj záver okresného súdu v tom, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení, je správny.

2.6. Žalobca tvrdil, že U. C. nebol vlastníkom predaných nehnuteľností. Okresný súd vykonaným dokazovaním mal preukázané, že tvrdenie nie je správne, pretože v zmysle reálnej del'by, užívacieho práva a zápisov v evidencii nehnuteľností U. C. bol vlastníkom pozemkov ako aj rodinného domu č. XXX. Okresný súd v bode 37 odôvodnenia podrobne odôvodnil zápisy vo vzťahu k vlastníckemu právu s odkazom na GP 761-0240-75-10,11,12,13,14,15,16 a užívaciemu vzťahu, kde nepochybne bolo zistené, že U. C. a manželka Q., rod. M., boli užívateľmi pozemkov podľa skutočného stavu, z ktorého podľa evidencie nehnuteľností štát vychádzal pri odkupovaní pozemkov. Námetka, že U. C. odpredané nehnuteľnosti nevlastnil, by mohla byť správna, ak by žalobca preukázal, aký on mal sám (či jeho rodičia) podiel na celom pozemnoknižnom telese, a aký U. C., pretože jeho tvrdenie, že nebol vlastníkom zapísaným v PK, nie je pravdivé, pretože U. C. bol tiež pozemno-knižným spoluvlastníkom. Okrem toho žalobca tvrdil, že užíval aj so sestrou pozemky. Ako odvolací súd vyššie konštatoval, po ukončení zápisov v PK dochádzalo v čase vojny, resp. po tomto období k prevodom, nakladaní s nehnuteľnosťami, pričom vôbec nie je vylúčené, že U. C. s manželkou takto začal užívať niektoré pozemky napr. na základe darovania. Práve z dôvodu nového spôsobu zapisovania a vo vzťahu ku kontinuite s PK evidencia nehnuteľností vychádzala z užívacieho stavu, s odkazom na zápisy v PK, čo však neznamená, že pôvodne zapísaný vlastník bol aj skutočným vlastníkom. Ani v minulosti neboli neobvyklé žaloby o určenie vlastníctva nehnuteľností zapísaných v evidencii nehnuteľností. Žalobca nepredložil zrejme ani relevantné časti vl. č. 313 PK, len útržkovité zápisy, podľa svojho uváženia, ani informáciu o uzavretí vložky. Za daného stavu má takýto výpis historickú hodnotu, zo zápisov

vychádzala evidencia nehnuteľností, ktorá zohľadnila zmeny po ukončení zápisov. Odvodzovanie vlastníckeho práva len s odkazom na PK nie je postačujúce, zvlášť, keď podiely spoluvlastníkov neboli určené a na základe reálnej delby spoluvlastníci nehnuteľnosti užívali. Žalobca sám potvrdil, že čakal, kým U. C. podpíše zmluvu, až potom podpísal on, mal teda vedomosť, že aj on predával, nič nenamietal, hoci v konaní tvrdí, že nikdy nič nevlastnil. K argumentu, že súd v správnom konaní uviedol, že štát kupoval od nevlastníka a odkázal žalobcu na civilné konanie, odvolací súd poznamenáva, že v správnom konaní súd žiadne dôkazy nevykonával, preto ani nemohol vysloviť žiadny právny záver o vlastníctve.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu, napádajúc ho v celom rozsahu, podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ako aj aby žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

3.1. Odvolací súd riešil v rozsudku otázku platnosti kúpnych zmlúv, ktoré podpisoval na strane predávajúceho nevlastník a titulom geometrického plánu. Prelomil tým zásadu, podľa ktorej nikto nemôže na iného preniesť viac práv, ako sám má. Riešil otázku preukázania vlastníckeho práva prevodcu titulom geometrického plánu. Geometrický plán nikdy nebol a nie je verejnou listinou preukazujúcou vlastnícke právo. Krajský súd nerešpektoval zásadu formálnej pravdy, v rámci dokazovania, keď bez akýkoľvek dôkazov predložených žalovanými odmietol prijať ako dôkaz čestné prehlásenie svedkov. A naopak, nerešpektoval závery toho istého súdu, čo sa týka absencie vlastníctva prevodcu pri kúpnych zmluvách a možnosti žalobcu domáhať sa svojho práva v civilnom konaní. Odvolací súd oprel rozsudok o nasledovné závery : - žalobca nepreukázal tieseň a nápadne nevýhodné podmienky uzatvorenia kúpnej zmluvy 3/78, ktorú uzatváral sám. Odvolací súd odkázal na závery KS Banská Bystrica 23Sp/13/2006 a následne NS SR 2Sžo KS 101/2006, ktorými nebolo konštatované splnenie podmienok na navrátenie pozemkov podľa reštitučných predpisov. S týmto záverom sa odvolací súd stotožnil, zároveň však poukázal na to, že tieto súdy žiadne dokazovanie v rámci správneho súdnictva nevykonali a teda nemožno brať do úvahy záver o absencii vlastníctva U. C.. Žalobca preukázal tieseň a nevýhodnosť podmienok listinnými dôkazmi, ako aj svojou výpoveďou, Tieto neboli nijakým procesným spôsobom vyvrátené. Arbitrárne rozhodovanie súdu, bez toho, aby boli dodržané základné zásady civilného sporového poriadku, nebolo doteraz predmetom rozhodovania dovolacieho súdu. Formálnou pravdou sa rozumie, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu.

3.2. Odvolací súd sa odklonil od záväzného právneho názoru a judikatúry Ústavného súdu, keď dovodil, že neuplatnením práva v lehote danej reštitučnými predpismi právo zanikne. Ústavný súd naopak v rozhodnutí II. ÚS 231/2009 uvádza, že vlastnícku nestráca svoj vlastnícky vzťah k majetku, a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku domáhal podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. Súd nepovažoval za naliehavý právny záujem, ktorý je podmienkou podania žaloby o určenie vlastníckeho práva, rozpor medzi stavom zapísaným v katastri a stavom skutočným a právnym. Poukázal na rozhodnutie NS SR 4Cdo/130/2007, ktoré však bolo už prekonané rozhodnutím sp.zn. ÚS SR II. ÚS 249/2011, v zmysle ktorého existencia špeciálnych právnych predpisov (reštitučných zákonov) nebráni vlastníčkovi domáhať sa svojho vlastníctva na všeobecnom súde žalobou o určenie vlastníckeho práva. Z právneho názoru ÚS SR vyplýva, že reštitučné zákony aj keď majú vo vzťahu k OZ povahu lex specialis, nevyklúčujú možnosť domáhať sa svojho práva žalobou na všeobecnom súde.

3.3. Odvolací súd v rozsudku poukázal na to, že U. C., ktorý podpisoval 2 kúpne zmluvy, ich podpisoval ako vlastníka. Toto mal za preukázané geometrickým plánom a evidenčným listom. Je zvláštne, že odvolací súd považuje rozsudok KS Banská Bystrica 23Sp/13/2006, vydaný v správnom konaní za dostačujúci na preukázanie nesplnenia podmienok reštitúcií, avšak úplne ho neguje a považuje za nedostačujúci, čo sa týka konštatovania, že U. C. uzatváral kúpnu zmluvu ako nevlastník. Odvolací súd (bod č. 58) dokonca konštatuje, že U. C. bol zapísaný ako vlastníka v pozemkovej knihe, čo malo vyplývať z dokazovania. Z dokazovania vyplynul úplný opak, U. C. v pozemkovej knihe zapísaný nikdy nebol, v PKV č. 313 podiel pod B 874/a,s. a B 802 (ktoré U. C. previedol) sú zapísaní rodičia žalobcu.

Nie je zrejmé z čoho Krajský súd dovodil, že vlastníkom týchto spoluvlastníckych podielov bol U. C.. Tieto skutočnosti neboli preukázané žiadnymi dôkazmi. Kúpne zmluvy v prospech štátu nepodliehali registrácii štátnym notárstvom. Kúpna zmluva 65/1977 bola uzatvorená U. C. dňa 9. novembra 1977. Evidenčný list č. XXX bol založený až v roku 1978. V čase podpisu kúpnej U. C. vlastníkom nehnuteľností nebol ani podľa evidenčného listu. O skutočnosti, že geometrický plán nie je a nikdy nebol verejnou listinou preukazujúcou vlastníctvo kohokoľvek, diskutovať nemožno. Zatiaľ čo odvolací súd spochybňuje identifikáciu pozemkov patriacich žalobcovi a jeho rodičom v nadväznosti na ich reálne vyčlenenie v teréne, a stotožnenie parcelných čísel pozemkov v evidenčných listoch žalobcu a jeho rodičov so súčasnou evidenciou pozemkov, naopak pri posúdení platnosti kúpnych zmlúv, ktoré využívali parcelné čísla, druhy a výmery pozemkov práve z evidenčných listov, tieto plne akceptuje. V prípade, že nie je zrejmé, aké pozemky vlastnil žalobca a jeho rodičia, ako môže byť zrejmé, aké konkrétne nehnuteľnosti boli predmetom kúpnych zmlúv. Tak ako boli rodičia žalobcu a on sám formálne podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v PKV č. 313 (pričom mali reálne vyčlenené časti) tak, musel byť iba podielovým spoluvlastníkom PKV č. 313 ako U. C.. Zatiaľ čo pri žalobcovi a jeho rodičoch je toto prekážkou preukázania ich vlastníctva, u U. C., tento princíp odvolací súd prehliada. Z tohto hľadiska sú dôvody súdu zmätočné a nepreskúmateľné. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd riešil v rozsudku otázku platnosti kúpnych zmlúv, ktoré podpisoval na strane predávajúceho nevlastník a riešil otázku preukázania vlastníckeho práva prevodcu titulom geometrického plánu.

4. Žalovaný 1/ považuje dovolanie za nedôvodné a navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému 1/ priznal náhradu trov dovolacieho konania. Žalobca právne otázky, ktoré podľa jeho názoru nesprávne právne posúdil odvolací súd a od ktorých záviselo rozhodnutie vo veci, v podanom dovolaní neuviedol. Žalovaný konštatuje, že z obsahu podaného dovolania nemožno identifikovať: - ktoré právne otázky považuje žalobca za otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie vo veci, - ako ich odvolací súd rozhodol, - ako o nich rozdielne rozhodol dovolací súd (resp. ktoré z nich doposiaľ neboli riešené) - ako o nich malo byť správne rozhodnuté. Žalobca v dovolaní namietal, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil, že žalobca nepreukázal tieseň a nápadne nevýhodné podmienky kúpnej zmluvy č. 3/78, ktorú uzavrel žalobca ako predávajúci, ani v prípade, že by žalobca bol preukázal splnenie týchto podmienok, nemohol by byť v konaní v tejto časti žaloby úspešný, nakoľko preukázateľne a nepopierateľne nevyužil svoje právo a od kúpnej zmluvy neodstúpil v zmysle § 49 ods. 3 OZ. Právne posúdenie tohto nedostatku je obsiahlo zdôvodnené v napadnutom rozsudku (body 47., 48., 49. rozsudku odvolacieho súdu). Ďalšia námietka žalobcu spočíva v tom, že podľa odvolacieho súdu žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pričom podanie žaloby o určenie vylučuje špeciálna právna úprava. Vytýkaný právny záver však odvolací súd neučinil. Žalobca využil možnosť domáhať sa svojich práv v zmysle reštitučných predpisov, kde nebol úspešný a z rovnakého dôvodu opakovane podáva novú žalobu. Žalovaný 1/ poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 460/2017, ktorého právna veta znie: Ak určovacia žaloba obchádza reštitučný predpis, možno jej použitie a priori vylúčiť. Ústavný súd sa aj v tomto prípade v zásade stotožňuje so závermi predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (II. ÚS 249/2011), ktorý výnimočne pripustil použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi, ale dopĺňa, že tento nález nebolo možné interpretovať tak, akoby v tejto veci taxatívne a navždy ustanovil výnimky, kedy je možné využitie určovacej žaloby, a pokiaľ určitý prípad pod ne podradiť nemožno, musí byť návrh zamietnutý. Nález obsahuje aj všeobecné pasáže, ktoré sa netýkajú len poľnohospodárskych reštitúcií, a vyplýva z neho aj to, že v každom jednotlivom prípade sa môžu vyskytovať okolnosti, ktoré odôvodňujú použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku nápravy krívd. Výnimočnosť tohto postupu u žalobcov sa však z odôvodnenia rozsudkov všeobecných súdov nijako nepodáva, preto ich hoci aj vyše 10-ročný procesný postup treba považovať za nepreskúmateľný a arbitrárny, teda v rozpore s citovanými článkami ústavného poriadku. Dôležité sú i bod 8., 10. a 11. tohto odôvodnenia: 8. V naznačenom smere sa mali všeobecné súdy po kasačnom náleze predovšetkým zamerať na otázku, či existujú v súdenom prípade konkrétne okolnosti, pre ktoré žalobcovia nemohli reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné reštitučné predpisy, alebo či im nezostalo nič iné, než sa majetku po svojich rodičoch domáhať určovacou žalobou. Zatiaľ sa javí, že formálne včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba ich subjektívna okolnosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal aj s

možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, keď nemožno pozemok vrátiť "in natura" (pre jeho zastavanosť), preto nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada "vigilantibus iura" nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov. 10. V tejto situácii na strane žalobcov bola zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna funkcia ich žaloby podľa § 80 písm. c) OSP, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní. 11. Z uvedeného vyplýva, že už v tejto fáze konania všeobecné sudy pri aplikácii podústavného práva zvolili takú variantu jeho výkladu, v dôsledku ktorého neoprávnene uprednostnili žalobcov pred iným ústavou chráneným účelom sťažovateľov. Tým účelom je ich dôvera v správnosť súdnosprávnych rozhodnutí (čl. 1 ods. 1 ústavy), na základe ktorých im vo vzťahu k predmetnému pozemku, hoci by to bolo aj v rozpore s vtedajšou zákonnou úpravou (ide najmä o tzv. druhú konfiškáciu, ale vzhľadom na predchádzajúce dôvody o ňu ani nemuselo ísť), vzniklo vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností 15. mája 1995 v zmysle privatizačných rozhodnutí. Žalobca napokon vytýka odvolaciemu súdu záver, že žalobca nepreukázal neplatnosť kúpnych zmlúv (uzavretých U. C. ako predávajúcim). Odvolací súd veľmi podrobne odôvodnil, že vlastnícke právo žalobcu v pozemnoknižnej vložke č. 313 pre k.ú. L. G. P. vôbec nie je uvedené, táto PKV obsahuje viac než 900 záznamov o spoluvlastníkoch majetkovej podstaty cca 475,78 ha, pričom veľkosti spoluvlastníckych podielov v nej uvedených spoluvlastníkov (vrátane rodičov žalobcu) vo vložke absentujú. Je pravdou, že v časti PKV č. 313 predloženej súdu žalobcom nie je záznam o vlastníctve U. C., ale z dokazovania vyšlo najavo, že U. C. bol aj zapísaným vlastníkom v pozemkovej knihe. Žalobca nemôže dediť nehnuteľnosti, ktoré na základe reálnej deľby vlastnil a užíval niekto iný (U. C.). Odvodzovanie vlastníckeho práva len s odkazom na PK nie je postačujúce, zvlášť, keď podiely spoluvlastníkov neboli určené a na základe reálnej deľby spoluvlastníci nehnuteľnosti užívali vo vydelenom stave. Odôvodnenie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie obsahuje podrobný výklad evidencie vlastníctva a držby. Evidenčné listy a údaje v geometrickom pláne ako podklady pre zistenie skutočného vlastníka konkrétneho reálne vydeleného a užívaného pozemku spochybňoval žalobca, pričom v konaní nepredložil žiaden výklad, ako dospel k záveru o ním vlastnenej výmere, výmere vlastnenej jeho rodičmi a záveru, že U. C. nič nevlastnil. Skutkový záver odvolacieho súdu, že z PKV č. 313 pre k.ú. L. G. P. nevplýva, ktoré konkrétne pozemky vlastnil žalobca a ktoré jeho rodičia a aká bola veľkosť ich spoluvlastníckych podiel, je konštatovaním faktu z tejto PKV vyplývajúceho. Pokiaľ sa odvolací súd stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, nemožno tomuto postupu nič vytýkať.

4.1. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že žalobu proti jej osobe považuje za neoprávnenú, požaduje náhradu trov konania.

4.2. Žalovaní 3/ a 4/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedli, že sa stotožňujú s podaným dovolaním, nemajú výhrady voči uplatnenému vlastníckemu právu žalobcu, trovy konania si neuplatňujú. Navrhli napadnutý rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a

dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmatečnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

13. Žalobca v dovolaní namietal výlučne nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, uplatniac dovolacie dôvody v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

17. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

18. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

19. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), výslovne odkázal na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, z ktorého vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania, následne však uviedol predovšetkým všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred súdom prvom inštancie a odvolacím súdom. Dovolací súd uvádza, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ vyjadril predovšetkým svoj nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, zopakujúc pritom svoju odvolaciu argumentáciu. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/8/2020, 9Cdo/216/2021).

20. Dovolateľ v dovolaní prezentoval polemiku so závermi odvolacieho súdu, namietal, že odvolací súd riešil otázku platnosti kúpnych zmlúv, ktoré podpisoval na strane predávajúceho nevlastník a titulom geometrického plánu, čím mal podľa neho prelomiť zásadu, podľa ktorej nikto nemôže na iného preniesť viac práv, ako sám má. Ďalej podľa dovolateľa odvolací súd riešil otázku preukázania vlastníckeho práva prevodcu titulom geometrického plánu, pričom geometrický plán nikdy nebol a nie je verejnou listinou

preukazujúcou vlastnícke právo. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu je však jednoznačne zrejmé, že jeho rozhodnutie nespočívalo na právnom závere, že došlo k uzatvoreniu platnej kúpnej zmluvy, ktorú by na strane predávajúceho podpisoval nevlastník a ani na závere, že právnym titulom preukazujúcim vlastnícke právo je geometrický plán. Dovolateľ zrejme sledoval zámer polemizovať so záverom odvolacieho súdu ohľadom preukázania vlastníctva U. C. k predmetným nehnuteľnostiam, odvolací súd sa tejto otázke venoval v bodoch 57.-66. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Dovolateľ vo vzťahu k tomuto právnomu posúdeniu odvolacieho súdu dostatočne jasne a konkrétne neformuloval žiadnu takú právnu otázku, pri ktorej riešení by sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

21. Dovolateľ ďalej namietal proces dokazovania, odvolaciemu súdu vytýkal, že nerešpektoval zásadu formálnej pravdy, keď bez akýkoľvek dôkazov predložených žalovanými odmietol prijať ako dôkaz čestné prehlásenia svedkov. A naopak, nerešpektoval závery toho istého súdu, čo sa týka absencie vlastníctva prevodcu pri kúpnych zmluvách a možnosti žalobcu domáhať sa svojho práva v civilnom konaní. Podľa dovolateľa arbitrárne rozhodovanie súdu, bez toho, aby boli dodržané základné zásady civilného sporového poriadku, nebolo doteraz predmetom rozhodovania dovolacieho súdu. Dovolací súd ani v tejto námietke neidentifikoval vymedzenie takej právnej otázky, pri ktorej riešení by sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Námietky dovolateľa v tomto smere majú charakter námietky nesprávneho hodnotenia dôkazov, tieto však nepredstavujú vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

22. Podľa dovolateľa sa odvolací súd odklonil od záväzného právneho názoru a judikatúry Ústavného súdu SR, keď dovodil, že neuplatnením práva v lehote danej reštitučnými predpismi právo zanikne a žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, s poukazom na rozhodnutia sp.zn. II. ÚS 231/2009 a II. ÚS 249/2011. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd síce riešil aj otázku preukázania naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a otázku konkurencie reštitučného nároku so žalobou na určenie vlastníctva, jeho zamietajúce rozhodnutie však nespočívalo výlučne na právnom závere neprípustnosti určovacej žaloby. Len v takomto prípade by z tohto hľadiska mohlo ísť o prípustný dovolací dôvod, ak by odvolací súd svoje rozhodnutie založil výlučne na závere neprípustnosti určovacej žaloby. Rozhodnutie odvolacieho súdu však spočívalo na viacerých záveroch, odvolací súd sa podrobne zaoberal otázkou, či žalobcom namietané kúpne zmluvy boli uzatvárané v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok (por. body 40.-56. odôvodnenia). Vo vzťahu k právnej otázke konkurencie reštitučného nároku so žalobou na určenie vlastníctva žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu správne poukázal aj na závery nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 460/2017. V prejednávanej spore súdy nižších inštancií pritom správne zdôraznili fakt, že žalobca si reštitučný nárok riadne uplatnil, v reštitučnom konaní však bol neúspešný. Súdy nižších inštancií zamietnutie určovacej žaloby neodbili len argumentáciou o jej neprípustnosti, ale žalobcovi dali dostatočne podrobnú a jasnú odpoveď na všetky podstatné námietky, týkajúce sa okolností uzavretia zmlúv v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, ako aj okolností prevodu vlastníckeho práva U. C.. Už súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že vo vzťahu k žalobcovi nedošlo k zabratiu jeho majetku štátom bez právneho dôvodu, ale na základe kúpnej zmluvy, pričom mu bola riadne vyplatená kúpna cena, pričom zároveň konštatoval, že dokazovaním nebolo preukázané tvrdenie žalobcu o neplatnosti kúpnej zmluvy číslo 3/78 uzavretej dňa 1. júna 1978. Preto ani z tohto hľadiska nie je preukázaný dovolateľom namietaný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Dovolací súd preto dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že žalobcom formulované námietky nespĺňali atribút právnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, resp. že by riešením právnej otázky neprípustnosti určovacej žaloby došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a teda nebola preukázaná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a ani b) CSP. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by

procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

24. Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

25. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.